

– I søknaden til departementet har vi beskrevet en landsomfattende eller nasjonal undersøkelse, der vi blant annet går inn og ser på tryggediagnosene hos disse kvinnene det gjelder, for å se om de har flere psykologisk nevrologiske diagnoser enn andre. Vi vil også forske på hvordan selve eksponeringen har skjedd. Dette vil vi gjøre i samarbeid med Bivirkningsgruppen her i Bergen, som vil hjelpe oss med å rekonstruere hvordan arbeidet foregikk. Det er mye usikkerhet rundt akkurat det. Kopperamalgam og dampen fra det er én ting, en annen ting er hvordan amalgam har vært håndtert senere med tanke på opptak i huden; som vi vet finner sted. Men hvordan og hvor mye trenger vi å få vite mer om. Det er det ikke forsket på noe sted i verden. Det er veldig rart, når man vet hvor mange som jobber og har jobbet med dette materialet i mange år. Vi lurar også på betydningen av søl med amalgam, noe

jeg tenker meg har skjedd rett som det er. Vi vet at amalgam avgir kvikksølv bare ved å befinne seg i et rom, og for eksempel mange laboratorier har de omfattende rutiner for å beskytte ansatte mot slik eksponering. En siste ting vi har tenkt å se på, er barn av tannhelsesekretærer i forbindelse med misdannelser og sykdom. Da kan vi få god hjelp av Medisinsk fødselsregister, som holder til i samme hus som oss, og som har vært i drift siden 1967.

– Tenker dere å inkludere andre yrkesgrupper i de videre studiene. Tannlegene for eksempel?

– Det ville jeg finne interessant. De representerer også en risikogruppe, om enn mindre utsatt enn sekretærene, vil jeg tro. Skjønt det finnes tannleger som ikke har eller har hatt assistent, og de bør sees på som like utsatt. Tannlegene er ikke konkret med i søknaden om forskningsmidler, men de er nevnt som en gruppe det kan være interessant å se

på. Jeg har vært i kontakt med Tannlegeforeningens president, Carl Christian Blich, som var veldig positiv og åpen for samarbeid, og jeg håper vi kan få til noe i løpet av høsten.

– Hvorfor er det viktig å forske videre på dette nå som amalgam er lite i bruk i Norge?

– For det første er det viktig for dem det gjelder å få ordentlige svar og klare diagnoser. De har behov for å få vite om de selv ble syke på grunn av amalgameksponeringen på jobben sin, eller om dette var årsaken til at deres barn fikk misdannelser. En annen ting jeg tenker på er at amalgam er et materiale som fortsatt er mye brukt i store deler av verden. Vi har blant annet et prosjektsamarbeid med Tanzania – i en helt annen sammenheng. Da jeg var der i sommer, var jeg innom noen tannlegekontorer for å se, og der brukte de amalgam som eneste fyllingsmateriale. Det tror jeg gjelder mange land. Jeg var

Støttegruppe for kvikksølvofre

Støttegruppen for kvikksølvofre ble stiftet i Stavanger 1. juni i år. Foreløpig har gruppen godt og vel hundre medlemmer, ifølge støttegruppens leder, Gerd Irene Lyse på Jørpeland i Rogaland. Før gruppen har hatt sitt første styremøte snakker Lyse kun for seg selv når hun sier at det gruppen hovedsakelig kommer til å arbeide med, er å bedre behandlingstilbudet for kvikksølvofre og å fremme videre forskning og utredning. I tillegg ønsker de å tilby kvikksølvofre et sted å henvende seg.

Blant medlemmene er både tannhelsesekretærer, tannpleiere og tann teknikere. De aller fleste, det vil si mellom 80 og 90 prosent, er uføretrygdet, mens noen fortsatt er i jobb. Plagene de opplever er i hovedsak muskel- og skjelettplager, plager i mage- og tarmsystemet, skjelving og Parkinsonlignende

symptomer, verk i kroppen som flytter seg og stivhet i kroppen. Mange har like beskrivelser av sin sykdomsutvikling. Veldig mange har opplevd en eller flere aborter. I tillegg rapporterer så å si alle om hukommelsesproblemer og konsentrasjonssvikt. Lyse får mange henvendelser, men kjenner ikke til noen tannleger som har meldt seg inn i gruppen. Hun har imidlertid hatt mye kontakt med en svensk tannlege som har fått diagnosen Parkinson, etter at han selv mener seg kvikksølvforgiftet. Barn av tannhelsesekretærer som er født med misdannelser eller lider av sykdom som kan ha sammenheng med morens yrke henvender seg derimot, og ett av styremedlemmene er sønn av en tannhelsesekretær.

Gerd Irene Lyse, som sto frem i Brennpunkt i mai i år, arbeidet som

tannhelsesekretær i over 30 år, fra 1971 til 2003. Etter 1987 har hun ikke vært i kontakt med amalgam. I dag er hun uføretrygdet, med diagnosen Parkinson. Lyse stortrivdes i yrket sitt og på sine to arbeidsplasser og understreker at verken hun eller støttegruppen er ute etter å ansvarliggjøre eller gå til sak mot sine nåværende eller tidligere arbeidsgivere; tannlegene. Gruppen ønsker tvert i mot tannlegene, som også har vært utsatt for kvikksølv gjennom amalgam, velkommen i Støttegruppen for kvikksølvofre. Det er opprettet et nettsted med adresse www.kvikksolv.no og Lyse nåes på telefon 51 74 70 21 og 98 01 17 59. Medlemskap i Støttegruppen for kvikksølvofre koster 250 kroner i året.

Ellen Beate Dyvi